Valtuustoaloite koskien kaupungin ostolaskudatan selainpohjaista ja ajantasaista julkaisemista verkkosivuilla

Kaupunginhallitus 25.11.2026
347/00.02.13/2026

Kaupunginvaltuusto 22.4.2026 §19

Valtuutettu Summanen jätti SDP:n, perussuomalaisten, vihreiden, KD:n ja vasemmistoliiton valtuustoryhmien aloitteen koskien kaupungin ostolaskudatan selainpohjaista ja ajantasaista julkaisemista verkkosivuilla.

”Paimion kaupungin ostolaskudata on tällä hetkellä saatavilla Excel-tiedostona. Tämä on oikeansuuntainen käytäntö, mutta tiedoston löytäminen, lataaminen ja tietojen tarkastelu edellyttävät käyttäjältä vaivaa, eikä tieto päivity automaattisesti. Käytännössä ostolaskudatan seuranta jää siksi helposti vähäiseksi.

Useissa Suomen kunnissa ostolaskudata on jo saatavilla selainpohjaisena raporttina, joka päivittyy säännöllisesti ja kattaa kuluvan vuoden tiedot siten, että viimeisin päivitys koskee edellistä kuukautta. Tällöin hankintojen seuranta ei jää vain vuosittaisen tilinpäätöksen varaan. Olemassa olevia toteutustapoja ja raporttipohjia voidaan hyödyntää myös Paimiossa, joten ratkaisua ei tarvitse rakentaa alusta alkaen.

Selainpohjainen ja ajantasaisesti päivittyvä julkaisutapa parantaisi tietojen saavutettavuutta, tiedolla johtamista ja avoimuutta merkittävästi. Julkaistava tieto ei sisällä henkilötietoja tai muuta arkaluonteista aineistoa, vaan kyse on siitä, kenelle maksuja on suoritettu, minkä suuruisina ja miltä kustannuspaikalta. Tällaisen raportoinnin toteuttaminen on lähtökohtaisesti mahdollista olemassa olevien taloushallinnon järjestelmien pohjalta.

Esitys

Edellä esitetyin perustein esitämme, että Paimion kaupunki

1. siirtyy nykyisestä Excel-pohjaisesta ostolaskudatan julkaisemisesta selainpohjaiseen raportointiin, jossa edellisen kuukauden ostolaskudata on nähtävillä kaupungin verkkosivuilla,

2. selvittää tarkoituksenmukaisimman teknisen toteutustavan ja varmistaa, että ratkaisu on käyttäjälle helposti saavutettava eikä edellytä erillisiä ohjelmistoja tai tiedostojen lataamista, sekä

3. ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin toteutuksen käynnistämiseksi vuoden 2026 loppuun mennessä.

……..

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Paimion kaupunki siirtyisi nykyisestä Excel-muotoisesta ostolaskudatan julkaisemisesta selainpohjaiseen ja kuukausittain päivittyvään raportointiin.

Nykytila
Paimion kaupunki julkaisee ostolaskudatansa kaupungin verkkosivuilla vuosittain Excel-muotoisena aineistona. Aineisto sisältää kaupungin palvelu-, tavara- ja vuokrahankintoja tiliöintirivitasolla, ja sen julkaisemisessa on noudatettu Kuntaliiton ostolaskudatan avaamisen ohjetta. Tiedot päivitetään vuosittain tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen. Paimion kaupunki on julkaissut ostolaskudataa vuoden 2013 aineistosta lähtien, ja kaupungin verkkosivuilla julkaistu aineisto kattaa tällä hetkellä vuodet 2020 - 2025.

Lainsäädäntö ja suositukset
Kuntien ostolaskudatan julkaiseminen ei ole lainsäädäntöön perustuva velvollisuus. Kuntaliiton vuonna 2021 päivittämän ohjeen mukaan ostolaskudatan avaaminen on kunnille vapaaehtoista, mutta sitä pidetään hyvänä keinona lisätä avoimuutta, demokratiaa ja tiedolla johtamista.

Ostolaskudatan avaamisessa on huomioitava julkisuuslain (621/1999), tietosuojalainsäädännön sekä muiden salassapitoa koskevien säännösten vaatimukset. Vaikka ostolaskuihin sisältyvät tiedot ovat pääosin julkisia, avoimena datana julkaistavan aineiston tietosisältö on arvioitava erikseen henkilötietojen ja salassa pidettävien tietojen suojaamiseksi.

Säännöllisesti päivittyvän aineiston julkaiseminen edellyttää huolellisia tietosuojatarkastuksia, tietosisällön hallintaa ja laadunvarmistusta.

Kuntaliiton ohjeistuksessa on korostettu, että ostolaskudatan avaamisen tulisi olla mahdollisimman pitkälle toteutettavissa olemassa olevien taloushallinnon prosessien ja järjestelmien avulla sekä siten, että vältetään tarpeettomia järjestelmämuutoksia ja räätälöintejä.

Valtakunnallinen hankintatietovaranto
Valtiokonttorin toteuttama julkisten hankintojen tietovaranto on parhaillaan valmistelussa. Hankintatietovarantoa koskevan hallituksen esityksen mukaan kuntien, kuntayhtymien ja muiden laissa määriteltyjen toimijoiden velvollisuudeksi tulee toimittaa tietyt hankinta- ja ostolaskutiedot kansalliseen tietovarantoon. Mikäli hallituksen esitys hyväksytään pääosin esitetyssä muodossa, kuntien velvollisuus toimittaa ostolaskutietoja kansalliseen hankintatietovarantoon alkaa 1.8.2028.

Tavoitteena on, että hankintatiedot ovat valtakunnallisesti vertailukelpoisia ja niitä voidaan tarkastella julkisen verkkopalvelun

kautta. Valtakunnallinen hankintatietovaranto tulee siten tarjoamaan nykyistä ostolaskudatan avaamissuositusta laajemman tietosisällön, jossa ostotiedot yhdistyvät kilpailutus-, sopimus- ja hankintatietoihin. Tämän vuoksi erillisen paikallisen raportointiratkaisun rakentamisen hyötyä on tarkoituksenmukaista arvioida suhteessa lähivuosina käyttöön otettavaan valtakunnalliseen palveluun.

Tietovarannon tavoitteena on myös vähentää päällekkäistä tiedonkeruuta ja parantaa julkisten hankintatietojen saatavuutta valtakunnallisesti.

Aloitteen arviointi
Aloitteen tavoite avoimuuden, läpinäkyvyyden ja kuntalaisten tiedonsaannin lisäämisestä on kannatettava. Selainpohjainen raportointi parantaisi ostolaskutietojen käytettävyyttä verrattuna nykyiseen Excel-muotoiseen aineistoon.

Kaupunki on jo toteuttanut avoimuuden tavoitteita julkaisemalla ostolaskudatan avoimena Kuntaliiton suositusten mukaisesti. Kaupunki on julkaissut ostolaskutietoja yhtäjaksoisesti vuoden 2013 aineistosta lähtien.

Aloitteessa esitetty ratkaisu parantaisi tietojen käytettävyyttä, mutta lisähyötyä on arvioitava suhteessa toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin, ylläpitovelvoitteisiin sekä lähivuosina käyttöön tulevaan valtakunnalliseen hankintatietovarantoon.

Selainpohjaisen ja kuukausittain päivittyvän raportoinnin toteuttaminen edellyttäisi uuden teknisen ratkaisun käyttöönottoa sekä siihen liittyvien tiedonsiirtojen, tietosuojan, julkisuuden ja jatkuvan ylläpidon järjestämistä. Vaikka toteutukseen on olemassa valmiita ratkaisuja, aiheutuisi niiden käyttöönotosta ja ylläpidosta kaupungille lisäresursseja vaativia tehtäviä.

Ottaen huomioon valmisteilla olevan valtakunnallisen hankintatietovarannon sekä nykyisen avoimen datan julkaisemiskäytännön, selainpohjaisen raportointiratkaisun käyttöönotolle ei tällä hetkellä arvioida olevan riittäviä perusteita. Lisäksi kaupungin nykyisin julkaisemat avoimet aineistot ovat hyödynnettävissä selainpohjaisissa tarkasteluratkaisuissa myös ilman kaupungin omaa erillistä raportointijärjestelmää.

Johtopäätös
Kaupunki ei tässä vaiheessa pidä tarkoituksenmukaisena siirtyä kuukausittain päivittyvään selainpohjaiseen ostolaskuraportointiin tai käynnistää erillistä selvitystä raportoinnin toteuttamiseksi. Arvioinnissa on otettu huomioon erityisesti valmisteilla oleva valtakunnallinen hankintatietovaranto, joka tulee kokoamaan ja julkaisemaan nykyistä laajempia hankinta- ja ostolaskutietoja valtakunnallisesti vertailukelpoisessa muodossa.

Edellä esitetyillä perusteilla kaupunki ei ryhdy aloitteessa ehdotettuihin toimenpiteisiin. Kaupunki seuraa kuitenkin

hankintatietovarannon valmistelua ja arvioi jatkossakin mahdollisuuksia kehittää taloustietojen avoimuutta tarkoituksenmukaisella ja kustannustehokkaalla tavalla.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Turpela Nina-Mari

Päätösehdotus:

Kaupunginhallitus merkitsee annetun selvityksen tiedoksi ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi

Päätös: